

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Tsiiviilasjad](#) > [Tõendite Kogumine](#) > [Latvia](#)

Tõendite kogumine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Lāti

1 Tõendamiskohustus

Kumbki pool vastutab nende asjaolude tõendamise eest, millele tuginevad asjaomase poole nõuded või vastuväited. Hageja peab põhjendama oma nõudeid ja kostja peab põhjendama oma vastuväiteid.

1.1 Millised on tõendamiskohustust reguleerivad normid?

Tõendeid esitavad menetluse pooled ja teised huvitatud isikud. Juhul kui menetluse pool või mõni teine huvitatud isik ei suuda esitada teatavaid tõendeid, võib kohus asjaomase isiku põhjendatud taotluse alusel nõuda nende tõendite esitamist.

1.2 Kas on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud? Millistel juhtudel? Kas tõenditega on võimalik konkreetne õiguslik eeldus ümber lükata?

Kui kohus tunnistab, et teatava asjaolu näol on tegemist üldtuntud asjaoluga, siis ei ole seda vaja tõendada.

Asjaolusid, mis on kindlaks tehtud pooltevahelises tsiviilvaidluses tehtud ja jõustunud kohtuotsuses, ei ole vaja uuesti tõendada samade poolte vaheliste muude tsiviilvaidluste raames.

Kriminaalasjas tehtud ja jõustunud kohtuotsus on siduv selle kohtu jaoks, kes arutab kriminaalasjas tehtud otsuse subjektiks oleva isiku tsiviilvastutust käsitlevat kohtuasja, kuid seda ainult seoses küsimusega, kas tegemist oli kuriteoga või kuritahtliku tegevusega, ning kas kuriteo sooritas või seda võimaldas sooritada asjaomane isik.

Tõendada ei ole vaja asjaolusid, mis loetakse tõendatuks õigusaktidega. Sellised eeldused võib ümber lükata kooskõlas tavapärase menetlusega.

Menetluse pool ei pea tõendama asjaolusid, mida vastaspool ei vaidlusta tsiviilkohtumenetluse seaduses sätestatud korras.

1.3 Kui veendunud peab kohus asjaolus olema, et oma otsus sellele asjaolule rajada?

Kohus peab hindama asjaolusid teda veenvalt, tuginedes tõenditele, mida on kohtus igakülgelt, täielikult ja objektiivselt uuritud, ning kooskõlas loogikapõhimõtetele, teaduslikele järeldustele ja igapäevakogemuste põhjal tehtud tähelepanekutele tugineva kohtuliku lähenemisviisiga. Kohus peab oma otsuses märkima, miks on ta eelistanud ühtesid tõendeid teistele ning miks ta on otsustanud, et ühed tõendid on leidnud tõendamist ja teised mitte. Tõenditel ei ole eelnevalt kindlaksmääratud kaalu, mis oleks kohtule siduv.

2 Tõendite kogumine

2.1 Kas tõendite kogumiseks on alati nõutav poole taotlus või võib kohtunik teatavates olukordades koguda tõendeid ka omal algatusel?

Tsiviilkohtumenetluse seaduses on sätestatud, et pooled vastutavad tõendite esitamise eest, kuid nimetatud seaduses on samuti sätestatud konkreetsed juhud, millal kohus võib taotleda tõendite esitamist omal algatusel (näiteks lapse huvidega seotud asjades). Kui kohus leiab, et kohtuasja poole nõuete või vastuväidete aluseks oleva asjaolu või aluseks olevate asjaolude tõendamiseks ei ole tõendeid esitatud, teavitab ta sellest menetluse pooli ja määrab vajaduse korral tähtaja tõendite esitamiseks.

2.2 Millised on järgmised sammud, kui poole taotlus tõendite kogumiseks rahuldatakse?

Menetluse pooled esitavad kohtule kirjalikud ja esemelised tõendid. Kui menetluse pooled viitavad suulistele tõenditele, kutsub kohus kohtuistungile poolte nimetatud tunnistajad, et kuulata ära nende ütlused. Kohus lisab tõendid kohtuasja toimikule.

2.3 Millistel juhtudel võib kohus tagasi lükata poole taotluse koguda tõendeid?

Kohus võtab vastu üksnes õigusaktides sätestatud ja kohtuasja seisukohast asjakohaseid tõendeid. Kohus võib keelduda selliste tõendite vastuvõtmisest, mis esitatakse vähem kui 14 päeva enne kohtuistungit, välja arvatud juhul, kui kohtunik on kehtestanud tõendite esitamiseks teistsuguse tähtaja. Kohtuasja arutamise ajal võib tõendeid esitada vaidluse poole või kolmanda isiku põhjendatud taotluse alusel, kui sellega ei põhjustata viivitusi kohtumõistmises või kui kohus on nõustunud, et tõendite õigeaegne esitamine ei olnud võimalik mõjuvatel põhjustel, või kui tõendid on seotud asjaoludega, mis ilmsid alles menetluse käigus.

Tõendina ei aktsepteeri kohus selliseid tunnistajate ütlusi, mis põhinevad teadmata allikatest pärit teabel või teabel, mis on saadud kolmandatelt isikutelt, välja arvatud juhul, kui neid kolmandaid isikuid on küsitletud.

2.4 Millised on tõendamise eri viisid?

Kohtuvaidluse poolte ja huvitatud kolmandate isikute esitatud tähelepanekud, mis sisaldavad teavet nõuete või vastuväidete aluseks olevate asjaolude kohta, kui need on kinnitust leidnud muude tõenditega, mida on kontrollitud ja hinnatud kohtuistungil;

tunnistajate ja ekspertide ütlused;

kirjalikud tõendid, mis hõlmavad dokumente või muid tekste, mis sisaldavad sõnade, arvude ja muude kirjalike sümbolite vahendusel või muude tehniliste vahendite abil esitatud teavet kohtuasja seisukohast oluliste asjaolude kohta, ning mis tahes asjakohased andmekandjad (audio- või videolindid, disketid, jms);

- esemelised tõendid;
- eksperdiaruanded;
- eksperdiarvamused;
- ametiasutuste aruanded.

2.5 Millised on tunnistaja ütlustega tõendamise meetodid ja kas need erinevad meetoditest, mida kasutatakse eksperdi arvamusega tõendamisel? Millised on kirjalike tõendite esitamise ja ekspertiisiaruande/eksperdiarvamuse kohta kehtivad nõuded?

Olulised erinevused puuduvad: tõendina käsitatakse ekspertide ja teiste tunnistajate suulisi ütlusi, samuti käsitatakse tõendina ekspertide kirjalikke avaldusi. Tunnistaja peab kutse peale kohtusse ilmuma, et anda tõeseid ütlusi talle teadaolevate asjaolude kohta, ning ekspert peab kutse peale kohtusse ilmuma, et esitada enda isiklik objektiivne arvamus tema analüüsitud teaduslike, tehniliste, kunstiliste või muude asjaolude kohta.

2.6 Kas mõni tõendamisviis on teistest suurema tõendusjõuga?

Ühelgi tõendil ei ole kohtu jaoks eelnevalt kindlaksmääratud siduvat kaalu, kuid kohus peab oma otsuses selgitama, miks on ta eelistanud ühtesid tõendeid teistele ning miks ta on otsustanud, et ühed tõendid on leidnud tõendamist ja teised mitte.

2.7 Kas teatavate asjaolude tõendamiseks on kohustuslikud kindlad tõendamisviisid?

Jah. Asjaolusid, mida õigusaktide kohaselt saab tõendada üksnes konkreetset tõendamisviisi kasutades, ei saa tõendada muul viisil.

Kohus aktsepteerib üksnes õigusaktides sätestatud tõendamisviise.

2.8 Kas seadus kohustab tunnistajaid ütlusi andma?

Kohtusse kutsutud tunnistajal on õigus keelduda ütluste andmisest üksnes õigusaktides sätestatud juhtudel.

2.9 Millistel juhtudel võivad nad keelduda ütluste andmisest?

Ütluste andmisest võivad keelduda järgmised isikud:

- poolte otseliinis sugulased ja esimese või teise ringi külgliinis sugulased, abikaasad, esimese ringi hõimlased ja pereliikmed;
- poolte eestkostjad ja usaldusisikud ning poolte eestkoste all olevad või hooldatavad isikud;
- isikud, kes on seotud ühe poole vastu algatatud muu kohtuvaidlusega.

2.10 Kas isikut, kes keeldub tunnistamast, võib karistada või sundida ütlusi andma?

Tunnistaja, kes on vähemalt 14-aastane ja kes keeldub ütlusi andmast põhjustel, mida kohus ei aktsepteeri, või kes annab tahtlikult valeütlusi, paneb toime kuriteo karistusseaduse alusel.

Kui tunnistaja jätab mõjuva põhjuseeta kohtu või kohtuniku saadetud kohtukutse peale kohtusse ilmumata, võib kohus määrata talle kuni 60 euro suuruse rahaträhvi või lasta tunnistaja kohtusse tuua.

2.11 Kas on isikuid, keda ei saa tunnistajana üle kuulata?

Vaimulikud ei ole kohustatud andma ütlusi seoses asjaoludega, mis on neile usaldatud pihisaladusena, ning isikud, kelle ametikoht või elukutse ei võimalda neil avaldada teatavat neile usaldatud teavet, ei ole kohustatud andma ütlusi seoses sellise teabega;

- alaealised ei pea andma ütlusi selliste asjaolude kohta, mida käsitatakse tõendina nende vanemate, vanavanemate, vendade või õdede vastu;
- isikud, kelle füüsiline või vaimne seisund ei võimalda neil kohtuasjaga seotud asjaolusid asjakohaselt hinnata, ei ole kohustatud ütlusi andma;
- alla 7-aastased lapsed ei ole kohustatud ütlusi andma.

2.12 Milline on kohtuniku ja poolte roll tunnistaja ülekuulamisel? Millistel tingimustel võib tunnistaja üle kuulata videokonverentsi vahendusel või muude tehniliste vahendite abil?

Tunnistajana kohtusse kutsutud isik peab kohtusse ilmuma ja andma tõeseid ütlusi kõigi talle teadaolevate asjaolude kohta. Tunnistaja peab vastama küsimustele, mille esitavad talle kohus ja menetlusosalised. Kohus võib tunnistajat küsitleda tunnistaja elukohas, kui tunnistaja ei ole suuteline ilmuma kohtukutse peale kohtusse haiguse, kõrge ea või invaliidisuse tõttu või mõnel muul mõjuval põhjusel. Tunnistajat võib küsitleda kohtus ka videokonverentsi vahendusel olenevalt tunnistaja asukohast või selleks otstarbeks spetsiaalselt sisse seatud kohas.

3 Tõendite hindamine

3.1 Kas asjaolu, et pool on saanud tõendid ebaseaduslikul teel, seab kohtule otsuse tegemisel piiranguid?

Menetluse pooled võivad vaidlustada kirjalike tõendite õigsuse.

Kirjalikke tõendeid ei saa vaidlustada isik, kes on ise sellised tõendid allkirjastanud. See isik võib vaidlustada tõendid eraldi hagi esitamisega, kui tema allkiri saadi sundi ja ähvardusi kasutades või pettuse teel. Pool võib samuti esitada põhjendatud avalduse kirjalike tõendite väidetava võltsimise kohta. Juhul kui kohus leiab, et

tõendid on võltsitud, ei võta ta neid arvesse ja teavitab prokurööri võltsimisjuhtumist. Kirjalike tõendite väidetavat võltsimist käsitleva avalduse läbivaatamiseks võib kohus tellida eksperdiaruande või taotleda muid tõendeid. Kui kohus leiab, et pool on algatanud kirjalike tõendite võltsimise kohta alusetu vaidluse, võib ta määrata rahatrahvi.

Tsiviilkohtumenetluse seaduses on sätestatud, et tunnistajana kohtusse kutsutud isik peab kohtusse ilmuma ja andma tõeseid ütlusi talle teadaolevate mis tahes asjaolude kohta. Kui pool soovib tõendada teatavaid asjaolusid tunnistaja ütluste abil, peab asjaomane pool esitama kohtule taotluse, milles palub tunnistaja küsitlemist ja märgib, milliseid olulisi kohtuasja aspekte oleks tunnistaja võimeline kinnitama.

3.2 Kas minu kui poole antud seletusi võetakse tõendina arvesse?

Kohtuvaidluse poolte ja kolmandate isikute esitatud tähelepanekuid, mis sisaldavad teavet nõuete või vastuväidete aluseks olevate asjaolude kohta, aktsepteeritakse tõenditena, kui need on kinnitust leidnud muude tõenditega, mida on kontrollitud ja hinnatud kohtuistungil. Kui üks menetluse pool nõustub teise poole nõuete või vastuväidete aluseks olevate asjaoludega, võib kohus käsitada selliseid asjaolusid tõendatutena tingimusel, et kohtul puudub alus arvata, et selline nõusolek anti pettuse, vägivalda või ähvarduste tulemusena, ekslikult või tõe varjamise eesmärgil.

4 Kas see liikmesriik on kooskõlas tõendite kogumise määruse artikli 2 lõikega 1 määranud kindlaks muud asutused, kes on määruse alusel pädevad koguma tõendeid tsiviil- ja kaubandusajades toimuvates kohtumenetlustes? Kui jah, siis millises menetluses nad on pädevad tõendeid koguma? Kas nad võivad taotleda tõendite kogumist või aidata kaasa ka tõendite kogumisele teise liikmesriigi taotluse alusel? Vt ka tõendite kogumise määruse artikli 2 lõike 1 kohane teatis

Lisaks kohtutele ei ole ühtegi teist ametiasutust määratud.

■ Viimati uuendatud: 16/04/2026

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.